

FAMILELULU FAMILELULU

DIURIU BELETRISTICU SI ENCICLOPEDICU — LITERARIU.

ORFANI.

Sufla vântulu, iern'a-i aspra, cade neau'a pre campia,
Si din vesela-o preface in tacuta si pustiea,
Numai corbii câte-odata sboru prin aeru croncanindu,
Si prin satu pre ici, pre colo, câte-unu câne-audi urlându.

Nu se-aude viersulu dulce a plugariului voiosu,
Nice doin'a rapitoare a ciobanului doiosu,
Paseric'a nu mai sbóra susu prin aeru ciripindu,
Ci din ceriu suriu cu-ncetulu, fulgide neaua sboru pe rîndu...

Si cadu, dusi de ventulu iernei, pre câmpiele intinse,
Ce aparu in haina alba, invalite si 'ncinse...
Riurile se acoperu de unu stratu de ghiaçia saru,
Ce astupa ap'a lina si alu riului murmuru.

Numai este nici unu farmecu in natur'a intristata...
... In unu satu se afla-o casa, hârbuta si stricata,
Er' in casa tristi si palidi, unu copilu, si-o fetisióra
Se privescu cu desperare, cà-ci li-e frigu de stau se móra.

Suntu orfani, nu au nici tata ce de ei se-'nngriçieşa,
Nici o mama iubitoare ce la sînu cu dragu se-i crêşca.
N'au pre nime... Ce dîcu óre?.. n'au ei tata ce-i iubesc!?
Ce de densii pórtá grigia si la sinulu seu í-i cresce!?

Domnedieu e tatalu nostru, este tatalu tuturoru,
Elu e celu ce pórtá grigia de întregulu seu poporu,
In elu afla alinare, celu orfanu si celu lipsitu,
Elu isvorulu indurarei, nesecatu, nepretiuitu.

Copiliti'a ce-i mai mare, prinde p'alu seu frate 'n braçia,
Si atunci doua lacrimi triste, curgu pre vênat'a ei façia,
Ea manutiele — împreuna si se róga umilitu,
Stringundu pre copîlu la sinu-i de virgina, dar' recitu.

Oh! e frigu, suspina prunculu, ventulu bate cu potere,
Stringe-me mai tare 'n braçia, cà-ci sêmtescu o grea durere,
Tienu tí-i frigu o sora!? nu sêmtesci cum vine ventulu?
Mie 'mi pare cà-i schimbata tóta frêa, totu pamentulu.

Sorióra lui suspina, inse tace... cà-ci e greu
A-'ti schimbá 'n necasuri gândulu dela bunulu Ddienu.
Viscolulu inse totu cresce, si colib'a sta se cada
Pre orfani, sub greutatea cea prea mare de zapada...

Usi'a slaba se clatina, apoi cade desceptându
Pre copila din estasulu in care s'aflá plângundu;
Ea se plêca si saruta p'alu seu dulce fratióru,
Apoi cadu in genunchi ambii rogându ceriulu de-ajutoriu.

Sóra! sci, ne dícea mam'a, — díce prunculu intristatu, —
Cà noi toti avemu unu tata, susu in ceriulu instelatu!...
Ce 'n necasuri ne scutesce, ne apara de nevoi, —
Se-lu rogamu sorutia draga se-aiba grigia si de noi!

— Se-lu rogàm, — raspunde sor'a cu versu dulce'ndoioisiatu...
Dî deci si tu dupa mine:

"Alu ceriului imperatu!
"Si parinte prea 'nduratu!
"Varsà-ti darulu teu cerescu
"Preste cei ce patimescu!
"Tu scutesci pre celu sermanu,
"Tu esci tata la orfanu;
"Numai pre tine te-avemu
"Si-înaintea ta cademu,
"Sperandu dulce mangaere
"In necasuri si 'n durere....
"Am avutu si noi odata
"Mama dulce, dulce tata,
"Dar' s'a dusu, chiamati de tene,
"Susu in raiulu de 'lumine,
"Si-amu remasu plângundu in lume
"Fara stare, fara nume...
"O! fà Dómne se gasimu
"Pre parintii ce-i iubimu,
"Chiamà-ne cu viersulu teu
"Dómne Domnedieuulu meu!" — — —

Pân' aici au disu orfani rogatiunea lor ferbinte,
Si pareáu nesce fientie supra-pamentene, sânte.

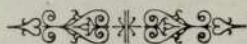
Ei s'au strinsu inca odata, si cu dragu s'a 'mbratiosiatu, Strigându ambii: — vino mórte!... — Ceriulu fia laudatu, Că-ci pre genele loru negre, lacremile-au inghiaçiatu, Ochiu loru se 'nchidu in nóptea ce de multu au totu oftatu!

Ei au parasitu o lume, de necasuri si dureri, Că se afe susu in ceriuri mai sublime mangaeri...

Sufla ventulu érn'a i aspra, cade neau'a pre câmpia, Si din vesela-o preface, in tacuta si pustéia; — Érn' in cas'a cea stricata dela marginea de satu, Ómenii suspina jalnicu: — Doi copii au inghiaçiatu!

... E târdiu, — cându traiáu inca, trebuia compatimire, Inse lumea e cum este, rece, fara de sémf're. — Celu seracu nu are drepturi, n'are nici unu crediementu, Vai! in ceriu cërca dreptatea... nici odata pre pamentu!

Georgiu Simu.

BABET' A.

Romanu.

(Urmare.)

CAPITOLUL VI.

Versatulu.

„Cându me gândesca câtu de multu mi-amu temperatu aspiratiunile, me apuca o tristétia amara.“

„Odinóra visámu de-o coróna de contesa, acumu suntu multiamita a deveni soçi'a unui functionaru.“

„Si pentru a ajunge la acést'a tinta, câta staruintia, câta oboséla, — dar' totu un'a, in fine voi ajunge. Mergu incetu dar' mergu bine.“

Cám astea 'si diceá Babet'a intr'o deminétia póte chiar' in urm'a scenei ce amu schitiatu in capitolulu precedentu.

De atunci nu se mai intemplase nici unu lucru demnu cá se fia descriu mai pe largu.

Famili'a Sasanu se sporise cu unu nou membru, cu o fetitia, care primise in botezu numele de Sofia.

Costica progresase in sciintia, Tom'a inse invetiase chiar' prea multu. Dícemu prea multu, fiindu-cá domnulu Sasanu, vediendu talentulu baiatului, voi se traga folóse materiale dela elu, si 'lu luase dela Costica, dându-lu la pravali'a s'a, unde indepliniá functiunile unui comisu, de si in fapta nu erá de câtu unu ucenicu.

La acésta schimbare a positiunei s'ale, contribuise multu si guvernant'a, a carei aversiune catra bietulu Tom'a crescuse din ce in ce mai multu.

Stefanu Daftu mai avea se studieze doi ani, apoi putea se intre la unu ministeru, pe bas'a atestatoru s'ale si a recomandatiunelu unchiului seu.

Éta pe scurtu enumerarea celor ce erá de lipsa se scimu, pentru a ne affá in curentulu intemplantiloru.

Babet'a terminandu acelu monologu alu seu, cu care amu deschisu acestu capitolu, voiá se cobóre in josu, cá se iee dejunulu, cu intrég'a familia cá de obicei.

„Haide Linitio! se adresá catra copil'a, care se uitá prin geamu ce dedea in curte.

„Indata madama, dar' én' vina de vedi. Pare cá Costica a avutu trebuintia de medicu.“

„Da, in adeveru,“ respunse guvernant'a dupa ce aruncase si ei o privire prin geamu, „este mediculu. Inse nu va fi nemicu; mama-t'a e prea fricósa. Pentru puçina durere de capu l'a opritu pe Costic'a josu. Déca ar' fi remasu cu noi, i-ar' fi trecut. Asia inse, asternutulu neobiciuitu nu 'lu va fi lasatu se dórma, ce'a ce-i va fi spiritulu dureré de capu...“

Babet'a fú intrerupta in espunerile s'ale.

Tomiti'a venia spariatu.

„Se nu ve dati josu,“ díse elu. „Costica are versatulu.“

„Cine te-a trimisu?“ intrebá guvernant'a.

„Domnulu Stefanu?“

„Cu scirea domnului Sasanu?“

„Da, si din ordinulu medicului.“

„Cine-va cáutá pe Costica.“

„Nu sciu. Domnulu nu vrea nici de cumu se lase pe dómn'a, care voiesce cu ori ce pretiu se 'lu ingrigiéscu.“

„Bine, dute si róga pe dómn'a se me primésca la dèns'a, ori déca va crede, cá va fi mai bine asia, se póftésca domni'a ei in susu.“

Tom'a plecá.

„Ah, Domnedieule,“ se lamentá Linit'i'a.

„Ce te vaieti?“ intrebá Babet'a.

„Sermaulu Costica!“

„Lasa, cá-i va trece!“

„Dar' cine-lu va ingrigi.“

„Eu!“

„D.-t'a?“

„Da!“

In adeveru Babet'a la prim'a scire despre manifestarea acelei bóle redutate n'avú altu gându de câtu: „móre!“ Apoi cá consecintia a acestui gându, i venise frica, cá dupa mórtea lui Costica, Stefanu Daftu va deveni superflú in menagiulu domnului Sasanu, ér' dèns'a in zadaru se va fi uneltitu cá se-lu prinda pe bietulu studentu.

In zadaru dieu, cá ci odata departatu din casa, va legá alte relatiuni, si chiar' de i-ar' remânea credintiosu, fara ajutoriulu domnului Sasanu, nu erá si nu deveniá nemicu.

Babet'a trecuse in copilari'a ei prin versatu, deci nu mai avea se-i duca fric'a, ér' prin aparint'a jertfa ce aducea familiei, luandu asupra-si ingrigirea favoritulu tuturor, a dragalasiului Costica, 'si dobândia unu netagaduitu si valorosu titlu la recunoscenti'a parintiloru.

Nemtióic'a erá un'a din fiintiele cele mai abjecte, dar' pe lângá nenumérosele defecte, avea o calitate fórte pretiósá. Erá staruitóre, nemicu nu o obosea, cându erá vorb'a cá prin jertfe chiar' se-si ajunga unu scopu propusu.

Puține momente după ce plecase Tom'a de susu, sosi dóm'n'a Sasanu, desperata, scaldată în lacrimi.

„Curagiu, dóm'n'a mea,“ i dîse nemtióic'a cu vócea ei cea fonfaiatóre, care inse acum avea unu timbru de compatimire, „curagiu, reulu nu este nici odata asia de mare, cumu si-'lu inchipuesce omulu.“

„Oh, domnisióra... Costic'a... ah!... nu scii cum tremuru.“

„Versatulu este o bóla periculósa, da; inse nu trebuie se móra ori-cine, care lu capeta...“

„Mama, mama!“ plîngea si Leniti'a, vediendu câtu de amaru suspinã dóm'n'a Sasanu.“

„Am o sora care a avutu versatulu si-a scapatu. O cautasemi eu. Pare cã mân'a mea e norocósa. Déca permiteti voiú ingrigi si pe Costica.“

Babet'a mintiã; sora-s'a nu avusè nici odata versatulu. Déca ar' fi spusu inse cã 'lu avusè chiaru ea, i s'aru fi micioratu meritulu.

„Primescu, cum se nu.... Domnedieu te va resplati... elu va binecuvéntã ostenelele d.-t'ale.“

Gubernant'a se insarcinã deci cu ingrigirea lui Costica si fù o infirmiera cum n'ar' fi potutu gasi parintii nici odata, de ar' fi platitu mii de galbeni Nici chiar' mam'a n'ar' fi fostu in stare a se devotá cu atãt'a abnegare acestui greu serviciu. Mediculu recunoscù acést'a; inse... vai — tóte fura in zadaru. Costica muri dupa o grea si lunga suferintia.

Babet'a fusesè si ea între cei cari petrecuserã pe baietulu mortu la grópa. Ea nu sciea romãnesce, si totusi cându preotii intonara dinaintea morméntului deschisu lugaburulú loru versu: „vecinica pomenire“ — i-se facea, cã-i vestescu sfêrsitulú sperantieloru s'ale.

Stefanu Daftu erã tristu, cá si cându ar' fi perdutu unu fiiu alu seu. Domnulu Sasanu, pentru a nu-si reaminti mereu perderea s'a cea cruda, pentru a putea se-si face ilusiunea, cá si cându Costica ar' fi plecatu numai cu instructorulu seu, 'lu rogã pe acést'a se-si caute unu altu adapostu.

Doliulu seu nu ar' fi trebuitu se-lu impedece nici de cumu dela mai departe subventionarea tãnerului, dar' domnulu Sasanu afectã séu sãmti'a in adeveru o dorere asia de adãnca, in câtu uitã de totu, numai de praval'i'a s'a nu uitã

Erã bine de Tom'a, cã 'lu aplicasè inca de mai nainte la negotiú. Baietulu desvoltase din ce in ce mai multe calitati profitabile unui comerciantu; Ajunsesè a fi gingiulitu de tóte cocónele care terguiau in praval'i'a d-lui Sasanu. Prin mórtea lui Costica nu perdù altu nemicu de câtu numai unu bunu soçiú de jocu, dar' acést'a pierde nu 'lu dureã tocmai asia de tare, cã-ci nu mai avea tãmpu de a se jucã.

Babet'a, dupa stramutarea lui Stefanu, deveni din ce in ce totu mai iritata, mai nervósa. Biat'a dóm'na Mari'a Sasanu avea se indure nisce adeverate maltratari prin vorbele ei cele intieptóre.

„Alte cocóne,“ dícea dëns'a intr'un'a din díle, „se ingrigiescu de viitoriulu institutriceloru, le inzestréza, le cauta câte unu ginere, le fericescu cu unu cuvëntu. D.-vóstra inse cu ce-mi recunósceti serviciile, jertfele chiar', — ori nu v'amu adusu jertfe.“

„Ba da,“ respundeã dóm'n'a Sasanu pe care o podideãu lacrimile cându 'si aducea aminte de bóla lui Costica, „ue-ai indatoratu prin jertf'a d.-t'ale cea mare.“

„V'amu indatoratu,“ continuã gubernant'a cu glasu ironicu, — „si dreptu recunoscintia departati din apropierea mea, pe sãngur'a fiintia barbatésca, ce mi-a aratatu óre-care prevenientia in acéstã tíera selbatica.“

„Stefanu?“ facù dóm'n'a Sasanu cu mirare.

„Da, Stefanu!“ afirmã gubernant'a.

„Este numai unu baiatu inca!“

„Preste doi, trei ani si-ar' fi facutu o positiune déca l'ati fi ajutoratu.“

„Si-o va face elu, câtu despre ast'a n'amu grigia.“

„D.-t'a nu prea ai grigia de nimicu.“

„Domnisióra!“

„Da, profita-te de ocaziune, si dà-mi dru mulu, incoronandu ast'feliu bunatatile dv.“

„Stefanu ar fi si prea tãneru pentru d.-t'a.“

„Asia, prea tãneru! Dóra me tíi de vr'o fatta trecuta.“

„Nu drag'a mea, dar' in fine...“

„Ah, ah, câtu suntu de nefericita!“ si Babet'a si incepù a versã siróie de lacrimi.

Dóm'n'a Sasanu se induiosã de nefericirea acestei sermane fete si in duiosi'a s'a, uitã de purtarea ei cea necuviinciósa.

CAPITOLULU VII.

Reclamat'i'a.

Nenea Radu se întórse — dela beseric'a din Barsesci. — Pornise desu de deminétia, ér' acum cându sosiã, sorele mai avea cá o sulitia pana la apusu.

Géb'a, de ce erã cãrcium'a dela Barsesci asia de aprópe de beserica, si apoi, déca ar' fi voitú se tréca nenea Radu pe dinaintea carcimei, fara se fi intratu, se fi datu diu'a buna la cei adunati si fara se fi inchinatu cu ei, ar' fi trecutú de omu fudulu, si i-ar' fi scornitu câte si mai câte, pe lãnga cele ce-i scorniserã chiar' si pâna acum, buna óra cã nu e tréba curata cu fiiu-seu Ionu, cã-ci alti ómeni muncitori cumu erã elu mai nainte, cându capeta vre-unu copilu, nu inaintéza ei dáu inapoi, elu inse, din lipitulu pãméntului ce fusesè, incepuse a cumperã o holda dupa alt'a, a-si preface casele, in sfêrsitu a se aretã ba chiar' a fi bogatu. Vecinii spuneãu câte tóte. Cã in nóptea cându dobandise lelea Mari'a pe Ionu, ar' fi fostu valu mare la casa. Unii sustieneãu cã ar' fi vediutu in mai multe rënduri, intrandu pe din dosu ómeni, cari veniãu dela

cas'a cea domnăscă, care stetea totu închisa, de si se sciea bine, că dela o vreme încóce siedea o coconitia cu o slujica in ele.

Dar' astea eráu totu numai vorbe, la care nu le poteai dá de fundu, că-cí deca te apucái se des-cosi pre vre-unu vecinu séu pe vre-o vecina mai cu ameruntulu, nu poteai se affi nemicu, nemicu, nici cumu, nici cându, nici cine, asia încátu remâneai cu totulu incurcatu.

Dinaintea lui nenea Radu, lumea firesce tacea mulcumu, ba si dinaintea lelei Mariei, asia încátu ei nu aveáu nici cea mai mica temere in acésta privintia.

Póte că nici n'ar' fi mersu nenea Radu la Barseci, si la beserica, deca nu i-ar' fi sositu o scrisóre mare, scrisa in limb'a nemtiésca, pe care trebuí se-o duca, se i-o cetésca si talmacésca das-calulu din satu.

Venindu acasa in dominec'a pomenita, precumu am apucatu a spune, cólea spre inserate gasí la sine pe domnul Numa zarafu din Stefanesci.

Domaulu Numa intrase in launtru in casa, de si erá o séra frumósa si asceptându pe prietenulu nostru pareá a siedea pe spini.

Lelea Maria se invértia de cólea pâna cólea. Ar' fi trimisu de multu se chiepe pe omulu seu, dupa cumu i repetase domnul Numa din ce in ce cu mai multu zoru, dar' nu se îndurá, adeca mai bine dísu, seia, că ar' fi fostu cu multu mai reu, că-cí numai l'ar' fi îndarjitu pe nenea Radu, asia încátu s'ar' fi întorsu pâna a dóu'a dí; apoi afara de acést'a, mai că i-ar' fi venit mai bine, deca nu ar' fi potutu vorbí domnul Numa in ace'a séra cu soçiulu seu, dar' nu numai in ace'a séra, ci nici in alta séra si nici díu'a, cu unu cuventu — nici ódata.

Cumu intrá nenea Radu si cumu vediu pe domnul Numa in casa dinainte in fruntea casei si pâna a nu zarí faci'a cea jalnica a lelei Mariei, pare că se trezi de uimire.

„Éca-te in sfersitu,“ díse domnul Numa sculandu-se de pe lad'a pe care sieduse.

„Bine ai venit la noi, domnule,“ respuse nenea Radu inaintându cu pasi nesiguri cá se dee mâna cu óspele seu.

Acest'a prinse mân'a oferita esclamându: „Ar' trebuí se dícu, bine te-amu gasitu, dar' a-si minti, că-cí nu eu te-amu gasitu pe d.-t'a, ci d.-t'a me-ai gasitu pe mine.“

„Domnul e totu-de-a-un'a plinu de siaga,“ facu nenea Radu zimbindu a sila.

„Ba că dieu numai de siaga, nu m'oiu apucá acumu,“ declará domnul Numa, „amu perdutu destula vreme asceptandu-te, nu oi mai perde in-ca glumindu cu d.-t'a. Unde este Ionic'a!“

„Ci-cá,“ balbai nenea Radu schimbându la feçe, „se-o fi jucându cólea pe-afara in poena.“

„Se-lu aduceti încóce!“

„Numai de cátu domnule!“

„Ai se vii cu mine in orasiu, este vreme se te damu la scóla,“ díse domnul Numa catra Ionica, pre care 'lu adusesé tata seu.

Ni 'lu iai!?“ esclamara nenea Radu si lelea Mari'a de-odata.

„Sciti bine că n'amu copii si nevastei mele i este tare doru de unu baiatu. Dar' si afara de ast'a, Ionu nu mai póte stá in pustietatea vóstra, trebue se invetie carte...“

„Noi inse l'amu luat de sufletu, este copilulu nostru,“ díse nenea Radu, care se tredise cu totul si tremurá de amaraciunea jalei ce 'lu apucase.

„Nu-lu dâmu!“ strigá si lelea Maria.

„Cine ve intréba?“ facu domnul Numa. „L'ati luat de sufletu!? Parintii de sufletu nu primescu plata, cumu ati primitu voi pentru Ionu de ve-ati imbogatitu. Sciti bine că eu suntu pusu de tatalu seu cá se-i portu de grigie, si apoi nu me iadoiescu că veti fi primitu o scrisóre in care vi se spunu tóte cumu se cade. Haide Ionica, in orasiu te voi imbracá in haine boieresce.“

Ionica, a carui cunoscutia facusem in primul capitulu, care de atunci mai crescuse si se facuse unu lâlêu stângaciu, se inveseli la acésta scire si fú indata gat'a a urmá pe acestu domnu, pe care nici nu-lu cunosceá, de óre-ce nu-lu mai veduse pâna atunci.

Fara a se sémți cátu-si de puçinu induiositu de lacrimile ce versu cu profusiune parintii sei de sufletu, merse de se puse in trasura lângá domnu, si nici nu-si mai întórse capulu, cându poroise din curte.

„Par' că mi-o ruptu o bucatica din anima!“ se vaietá lelea Maria.

„Ce va díce lumea, of, vai... cumu ne voru batjocori vecinii, cumu va ríde Raveic'a, cându ne va vedeá si pre noi fara copilu, totu cá si dên's'a, de cându i-a fugitu Tomiti'a...“ se lamentá nenea Radu.

„Nu mai este dreptate in lume!“ strigá lelea Maria. „Cându amu primitu se-lu iáu in schimbu pentru copilulu meu celu mortu, ni-a dísu că 'lu potu tiené, cá se fia baiatu'u meu, si acumu mi-a venit de mi l'a luat.“

„Deca sciámu un'a cá ast'a, me lipseám mai bine de argintii lor,“ protestá nenea Radu, că-dí dóra nu suntu Iud'a cá se vëndu pe acelu sufletu de baiatu...“

Ast'feliu se tânguira acesti ómeni simplii dar' buni de anima. Deplângeáu perderea unui copilu adoptatu, care dupa firea s'a destulu de reutaciósa n'ar' fi meritatu iubirea lor.

Dar' asia suntu facuti unii ómeni. Cu totu exteriorulu lor celu grosolanu, cu tóta lips'a lor de cultura, resémtescu in sufletulu lor o sete, deca ne este iertatu a ne esprimá asia, o sete de iubire, pe care si-o potolescu cu primul obiectu, ce impregiurarile, datin'a séu obiceiulu 'lu presinta cá tinta de iubire.

VRAGITÓREA.

Nenea Radu si lelea Mari'a erau din acestu soiu de omeni si nu se poteau mangaiá de perde-rea lui Jonica.

Apoi positiunea lor li se mai ingreuná si prin resvratirea, ce acésta stramutare a copilului trebuia se provóce neaparatu in spiritulu Ulmeniloru.

"Ajungemu de ocar'a satului," striga nenea Radu dupa o pauza.

"Si multu e rea gur'a satului," afirmá lelea Maria. Dupa o mica tacere reincepu.

"Scii la ce m'amu ganditu, omule?"

"Deca mi-i spune, voui sci."

"Si asia l'amu fi tramisu la scola."

"Asta-i dreptu."

"Se ne inchipuimu dara, ca l'amu tramisu de voie buna, si ca nu ni l'a dusu cu sil'a."

"Se ne inchipuimu."

"Si totu asia se dicemu pe la vecini."

"Ho, ca dieu dreptu ai."

"In locu se ne tanguimu, se ne laudamu, ca bine a ajunsu Jonica alu nostru la domnulu Zarafu Nusma, care l'a primitu in cas'a d.-s'ale de dragu ce 'lu are si ca se mai treca domnei dorulu de copii."

"No vedi, ai minte, catu n'asi fi creditu nici odata, — asia se facemu draga.

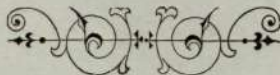
Asia si facura bietii omeni, dar' cu ast'a totusi nu se potura mangaiá, dar' nici gur'a satului nu le crediu.

Incepú se spuia de cate minciuni tote; — ca Jonica ar' fi baiatul unui domnu mare, unui calugaru papistasiescu si ca domnulu Nusma ar' fi numai ingrigitoriulu baiatului, platitu cu mfi si mfi de floreni, pentru ast'a.

Dar' omenii nici acumu nu vorbiau dinaintea lui nenea Stanu si a lelei Maria, asia deci acesti'a nu sciau ca lumea cam dase de urm'a adeverului.

(Va urma.)

TEOCHARU ALEXI.

OCHII TEI...

Ochii tei ca noptea-adenca,
Busale-ti ca-o sarutare,
De ce anim'a t'a draga —
Rece-i ca si-o nepasare?

Faci'a t'a ca-ometulu de-alba
Zefirii o-ar' desmierda —
De ce, ca ninsorea rece,
Rece e zimbirea t'a?

Floii de gratii dulci si sfinte
Inflorescu in senulu teu —
Ah! de ce nu potu pe-o clipa
Ca se-ti dau sufletulu meu?

V. E. Muntenesculu.

NU TOTU PLANGE ZEFIRELE...

Nu totu plange zefirele
Dup'a tale floricele
Ce de frigu s'au ofelitu;
Ca-ci cu dulcea primavera,
Tote voru inflori era
Si tu vei fi fericitu!

Lasá planga si suspine
Anim'a in sinu la mine;
Ca-ci avui pe-acestu pamentu:
Num'o flore 'ncantatore,
Ce o-am iubitu cu ardore,
Si si-ace'a e-'n mormentu...

Tu acusi la primavera,
Catu e diu'a pana 'n sera,
Vei pote saltá voiosu
Printre crii si floricele,
Desmierdandu-te cu ele,
Sarutandu-le voiosu...

Inse eu plinu de dorere
Diu'a noptea in tacere
O se plangu necontentitu...
Ca-ci vai! peste-a mea vietia,
S'a lasatu unu noru de cetia
De candu maic'a-mea-a moritu!..

Pan' traia maic'a-mi iubita
Vieti'a-mi era fericita,
Fara chinu si fara doru...
Tota diu'a 'n fericire,
Plinu de farmecu de iubire,
Cantam doine de amoru!..

Ca-ci in ochii maicii mele
Plini de focu si de placere
Vedeam raiulu svavu... cerescu...
Adi strivitu fara crutiare,
De doreri chinuri amare
Din di 'n di me vescediescu!

Florianu Selageanu.

CA 'N TOTU-DE-A-UN'A...

Ca 'n totu-de-a-un'a voi'a mea
E nu ai se fi senguraticu —
Si se me mai muncesca-asi vrea
Si astadi ca si mai 'nainte
Furi'a dorului selbaticu, —
Dar' nu mi-lu mai aducu aminte!

Si cautu intre rose file
Zadarnicu — ca se mai gascsu
Acele dulci si sfinte dile
Si-acea iubire ardietore, —
Dar' nicairi nu le-'ntelnescu,
Ca-ci au scapatu din inchisore.

In inim'a mea era-si nu-su
Ca ci prea de totu au fostu ferbinti,
Catu patim'a din ea s'a dusu
Sub arsi'ta omoritore; —
Zadarnice-su ori ce silinti
Atunce candu anim'a more!

Ioanu N. Romanu.

POTEREA AMORULUI.

— Novela. —

(Urmare.)

Elen'a catra Vioric'a.

Vioric!

'Ti scriu dela Manastirea Horezu care este asediata in Judetiulu Vâlcea, intr'o distantia de trei poste de poeticulu meu orasielu natalu. Manastirea Horezu, — numita ast'feliu dupa numele târgului Horezu ce este preste unu micu dealu in depar-tare de două chilometre, cá positiune nu are ni-micu particularu, dar' cá zidire este marétia. Chi-liile suntu de giuru impregiurulu curtei si in mij-locu beseric'a. Intrarea este pe sub unu gangu.

Ací, întêmplarea a facutu se întêlesc pe Alexandru...

Cându intrám in pim'a curte a Manastirei, elu si cu unu betránu domnu, o cunoscintia a ru-deloru miele, au venitu se ne întêmpine.

Pe cându se schimbáu formalitatile de obi-ceiu, Alexandru in atitudine-i obicinuita dar' cu afabilitate in voce, pe cându eu erám departe a crede cá elu va legá cu mine vre-o conversa-tiune, 'mi dîse:

— Aveti intentiunea a sîdea mai multu tîmpu aici la Manastire?

— Eu nu potu precisá... acést'a depinde...

— De ací unde a-ti decisu a merge? me mai intrebá elu fixându-me cu multa atentiune si curiositate...

— La Manastirea Bistriti'a, responsei eu con-fusa si fâra a me putea decide se redicu privirile asupr'a-i, fâra óre-care gena... dar' fiindu-cá in-sistá a continuá acestu dialogu totu de-o-data pla-cutu si penibilu pentru mine, la rîndulu meu 'lu intrebái:

— Dar' d.-vóstre dle...

— Totu acolo... apoi d pa puçina gândire... Apropo! Domnisióra... cunósceti pe Vioric'a?

— Vioric'a?... cea mai buna amica a mea...

— Sum insarcinatu cu o epistola din parte-i precum si cu unu volumu din scrierile lui Alec-sandri ce acum au esitu de sub presa...

— Cîta gentiletia din parte-i!... ve multie-mescu, dlu meu... responsei eu incântata, apoi nemai potêndu invinge bucuri'a ce'mi cuprinsê su-fletulu dîsei rapita: — Oh! ce surprisa!... câtu te iubescu Vioric!...

Alexandru me privi lungu, fâra a intielege alusiunea vorbeloru miele si dupa ce tacuramu câtv'a elu reluá:

— Din întêmplare aceste chîrtii le am in carnetulu meu, déca permiteti mâne vi le-oiu presentá...

— Ve multiemescu dle, acestu suveniru va ocupá primul locu in bibliotec'a mea...

Tovarasii nostrii vorbiáu lucruri indiferente de noi, a-si fi potutu in voia a continuá conversa-tiunea inceputa cu Alexandru, gândii inse cá e

mai nimeritu a me sustrage din cerculu loru, pen-tru ace'a su pretestu de a-mi vedea camer'a ce trebuia se ocupamu, me departái. — — — —

E nópte, ór'a târdie, dar' eu nu potu dormi... Nesiguranti'a, indoial'a me framénta fâra crutiare, a fâra luminá calea nebunului meu amoru.. Este atát'a imposantia... atát'a poesia in asta nópte liniscita!... Nici unu echou plângatoriu... nici o urma de su-ferintia nu s'audu, — par' cá omenirea pierduta din acestu chaosu de miserii numai cugeta la diu'a de mâne... Numai eu singura cugetu, cu tóta ama-raciunea inse me sîntiu stapênita de o placere care nu o potu descrie. Ide'a cá sum asia de aprópe de Alexandru, cá gustu repausulu sub ace-lasi acoperemêntu, cá sîntiu acelea-si impresiuni, respiru acel'a-si aeru, cá elu me scie aci... cá mâne priutr'o impregiurare séu alt'a vomu fi ne-voiti a ne întelni... a ne privi si a ne vorbi... tóte aceste me inveselescu... me preocupa si... me impacientéza.

Oh! déca Alexandru ar' cunóscie imensitatea amorului meu, de securu m'ar' iertá, si... oh! ce sperantia nebuna!

Primesce de-odata cu multiemirile miele pen-tru surprisa ce mi-ai facutu si aceste viersurile in cari cá totu-de-a-un'a 'mi punu sufletulu meu.

TE IUBESCU...

Departe fiindu de tine
Asiu vrea cá se-ti vorbescu
Si cându esci lînga mine
Me temu se te privescu...

Dar' numai potu s'ascundu
Ce-am vrutu se-ti ascundu eu,
Vai! am unu doru profundu
Ce arde peptulu meu!...

O fortia ne-'ntielésa
Me-'ndémna-ati tainuf...
Si mintea-mi nu me lasa
Se-ti potu descoperi...

Deci lasa cu-'nfocare
Pe chipu-ti angerescu,
Se punu o sarutare,
Se-ti spunu cá te iubescu!...

A t'a Elen'a.

Elen'a catra Vioric'a.

Vioric!

Nepotêndu-me odichni in cursulu acestei nopti la diua am mersu in beserica. Erámu numai eu si cântaretiile din strane. Me retrasesemi intr'unu unghiu si stám pe gânduri... Cându de-o-data se audí unu sgomotu de pasi... erá Alesandru, care se asiediá la o mica distantia departe de mine. Trebuie se fi fostu multu tulburata, nu cutezám se-mi redicu privirile asupra-i, remasei in atitudi-nea de mai inainte. Peptulu mi se sbateá, sân-gele 'mi inghietiasc in vine; erám fâra putere, fâra consciintia... Cu incetulu prim'a impresie trecú, rosiél'a 'mi colorá ér' faci'a, ochii mi se umplara de lacrami, erám mai puçinu subjugata de far-meculu amorului meu. Câtu am statu astfeliu nu sciu, dar' cându mi-am redicatu privirile, beser-ic'a se umpluse de visitorii ce se afláu la Ma-nastire. — Oh! ce ruga ferbinte adresái in adên-culu meu lui Domnedieu! In acelu templu, la lu-mín'a palida a luminariloru si a candelelor, aprópe de idolulu amorului meu, in faci'a acelor straini, mai straini inca de suferint'a mea, in audiulu acelor voci placute ale cântaretiiloru care cine scie cá si mine cându-v'a... aci au avutu si ele

ocasiunea de a se destainui lui Domnedieu...
me lasasemi cu totul in voi'a impresiunilor miele...
'mi strinsei capulu intre mâni si plânsei! Alesan-
dru stă liniscitu la loculiu seu... aveâm mare du-
rere de capu — amu esitu.

'Ti alatoru câte-v'a poesti scrise sub farme-
culu impresiuniloru de aici.

IN BALCONULU MANASTIREI HOREZU.

In âstu locu romanticu pe gânduri am remasu
Si admirându natur'a cu unu sublimu estasu,
In adênculu meu
Mârri pe Domnedieu...

TRECÛNDU CU TRASUR'A — LA POLOVRAGI.

Recórea serei me imbata
Si gându si sufletu ea mi-lu transpórta,
Stelele, lun'a si mândrulu ceriu
Tóte-su sublime... contiênu misteriu...
Rîulu ce curge printre coline,
Vêntulu ce-agita undele-i line,
Dealuri, câmpie, munti si verdétia
Pe care Foebus blându se resfaçia,
Umbrele serci, totul in fine...
Mi-aducu in sufletu sêmtîri divine...

Elen'a catra Vioric'a.

Draga Viorica!

Petrecù o nôpte fórte agitata! Càinti'a tre-
cutului me persecuta amaru!... Iubescu acestu
omu Viorico, — 'lu iubescu!... Pasiunea ce me
stapênesce este mai poternica decâtu judecat'a
mea. Ce me voiu face Domnedieulu meu, ajuta-
me! Viorico, te conjuru pe viitoriulu teu, nu me
tradá, nu me espune se suferu de dóue ori — ru-
sinea acést'a m'ar' omori. Destainuindu-me tfe tu
scii cà eu sêmtiu o alinare a dureriloru miele ne-
marginite...

Eri cu Octavi'a verisiór'a t'a si a lui Ale-
sandru, cu care am f cutu cunoscintia aici la
Manastire, esisemu se ne preumblamu priu pregiu-
rulu Manastirei. Ne indepartasemu prea multu —
ne trediramu in padure... Aici ne-amu asiediatu
pe o punte si cetiramu pe Elen'a lui Bolintineanu.
Dupa ace'a preumblându-ne, âmblaramu încóce si
incolo comentându. Intre acestea ceriulu se aco-
perisè de nori grosi, fulgerile se succedáu, tunetulu
se audiá in departare. Alergaramu se gasimu unu
adapostu — nici o coliba nici unu sgomotu nu
ne redicá incuietudinea. Siedirâmu obosite pre
iarba si judecâmu de-pre usiurinti'a cu care ne ha-
sardasemu pericolului.

— Ce ne vomu face aici espuse vêtului si
plóiei? diceám eu.

— O D.-dieule! ce voru dice óspetii Mana-
stirei despre conduit'a nóstra? adaugâ Octavi'a
ingrigiata.

— Se plecâmu dísei eu, póte mai e têmpu...

— O nu! mai bine se siedemu locului... ne
vomu adaposti sub copaci... si apoi, cine scie
dêca nu amu rataci, — o gresiéla póte aduce alt'a...
Sum securu cà soçiulu meu me cauta...

Nu sfêrsi Octavi'a cându se audí tropotulu
unui calu ce veniá in galopu. Speranti'a ne animâ...
D.-dieule! cine credi cà erá?... Erá elu, Alesan-
dru, care ne càutá... Cum ne vediù, sârri indata

de pe calu si respirá mai liberu. Ne redicaramu
si merseramu a-lu intimpiná.

— Iata vere, o portare urita din partea nó-
stra! díse Octavi'a.

— Pe care recunoscându-o amu condannat-o
sêngure. adausei eu.

— Care-i caus'a acestei impregiurari?... in-
trebâ Alesandru.

— Caus'a?... suntu poetii cu descrierile lorú,
cari ne facu se uitâmu realitatea... pe cându i
cetimu... díse Octavi'a.

— Se póte se sciu si eu contiênutulu? díse
Alesandru, uitându-se la volumulu ce tiêneâm in
mâni. Voiescu a scí dêca a meritatu atât'a sacri-
ficiu... Ce díceti d.-sióra?

Cá un'a ce nu me acceptám a luá parte in
asemenea materie, dupa cum lesne 'ti poti ima-
giná, me confundái, dar' i respunsei firmu:

— Admiru sêmtiemintele mari, dar' nu me
potu face criticulu lorú.

— Si pentru ce nu?

— Voiesci se-ti spunu eu? díse Octavi'a, —
fiindu-câ natur'a omenésca este necirconspecta:
omulu nu póte condanná in altii ace'a ce nu póte
invinge si guru...

Erám perduta fara voi'a mea... dar' ea nu
potusè bânuii nemicu, ast'a me linisci...

— Acést'a e parerea d.-t'ale... dísei eu, —
eu inse nu am voiitu a merge asia departe...

Octavi'a încep naratiunea romanului lui Bo-
lintineanu, cu atât'a emotiune, tinerétia si poesfe
cà erám atinsi. Alesandru ascultá atentu. — Nu
sciu cum se facú, dar' elu mergeá in mediuloculu
nostru, eu ocupám stâng'a, Octavi'a drept'a. Mer-
geám in tacere, ascultându. Cá se-mi mai ascundu
emotiupile, me aplecám din cându in cându a cu-
lege flori. Formái unu micu buchetu si-lu pusei
la o butoniera a taliei. Alesandru me privi in
câte-v'a rënduri, — in cele din urma 'mi díse su-
ridiêndu:

— Mare atractiune au florile pentru d.-t'a!...

— De óre-ce suntu atâtu de suave...

— Si eu le iubescu, le admiru... dar' nu le
cultivezu...

— Acést'a iubire o díceti, dar' nu o sêmtiti.

— De ce? intrebâ elu suridiêndu.

— Indata ce unu lucru are simpatf'a nóstra
cautamu se ni-lu apropiamu prodigându ingrigiri
cá sí compensatiune a încântaminteloru ce ne
procura.

Me privi surprinsu.

— Nu credu se admiteti acést'a in tesa ge-
nerala... Cându de esemplu, doresci unu lucru
si imposibilulu tfe-se interpuêne, acést'a insemnéza
cà numai tii la obiectulu acel'a?... observâ elu
seriosu, dar' cu óre-care interesu.

— Acést'a e naturalu, respunsei eu, óre-cum
atinsa, dar'...

— Dêca obstacolile slabescu curagiulu...
vointi'a...

— Aci v'a respunsu mai nimeritu verisiór'a
d.-vóstre, respunsei eu.

Alexandru me privi lungu; voi a dîce cev'a, dar' séu că nu întielese cuvintele miele, séu din alta cauza elu tacu, si conversatiunea acést'a se termină aci.

Trebuia se trecemu o punte. Vântulu incepu a suflă. Alexandru ne veni in ajutoriu. Voi se refusu din caus'a emotiuniloru de care eram stapênita. Elu inse insistă si eu cedăi.

— Viorico! Viorico! întielesé elu cev'a?

Cându am sêmțitu mân'a lui rece atingându pe a mea ce eră ardietőre, mi s'a părutu că unu sloiu de ghiatia a caditu pe inim'a mea... Tremurăm!...

Nu sciu dēca observă elu acést'a, dar' cându ajunserăm la estremitatea ce'alalta a puntii 'mi dîse cu ôre-care intentiune:

— Din întēmplare... am cetitu cātev'a din poeziile d.-t'ale... primesce complimentulu meu!

Emotiunea si fric'a me sfērsi... dedei unu usioru tîpetu si me radimăi de o salca ce eră alaturea mea. Octavi'a se departase.

Elu 'mi veni in ajutoriu... î-i multiemii, fortiându-me a suride, dîcându-i că nu am nimicu — cu tôte ca trebue se fi fostu de totu palida. Remasei pe gânduri. Alexandru siediû lînga mine, — 'mi luă mânile si frecându-mi-le usioru intr'ale s'ale, insistă a me întrebă: dēca 'mi este totu reu?... 'lu incredintiăi că nu, — dar' cându me mai liniscii ochii mi se umplură de lacrimi... Pe cându mânile mi se incaldiău incetu intr'ale s'ale 'mi dîse:

— De siguru esci superarata pe mine....

— O nu, din contra....

— Esci sincera?

— De ce te indoiesci d.-le Norescu?... i dîsei cu ochii plini de lacrimi si de reprosiu...

Elu deveni seriosu si 'mi dîse:

— Bine, te credu; te rogu inse dēca te-am ofensatu cu cev'a se me scusezi.

— Ori câtu ti-asii promite d.-t'a nu m'ai crede.

Me privi suridēndu cu ôre-care intentiune.

Elu tacu... si acést'a 'mi cadîu fôrte greu. Spune-mi te rogu, dîsei eu intrerumpēndu acēsta tacere si afectându a nu întielege acelu surisu... acele poezii, ce pretindi că suntu ale mele, unde le-ai gasitu?

— Voiesci a le vedea?... le am la mēne.

— O, nu! de ôre-ce nu suntu ale mele.

De ce tagaduesci? 'mi dîse elu cu o vōce dulce si mângaiōsa. Modesti'a d.-t'ale e mare, dar' că proba că le esci proprietara este că a-sēra cându ai esitu diu balconu imediatu am venitu eu....

Dupa ce 'mi dede poeziile aruncăi o privire examinatōre asupr'a loru si le pusei in memoriulu meu. Pe cându vorbiām, in impacientia smulsei cātev'a floricele ce se aflău pe lînga mine. O floricea mica catifelata ce aveām la butoniera atrase atentiunea lui Alexandru... me întrebă despre numele ei. I-i spusei că se numesce gandire (pensée). Me rogă se i-o dău lui.

— Voiescu a mai află cum o numescu botanistii in limbagiulu loru scientificu....

I-o oferti si elu o inchise in ceasulu seu.

Octavi'a veni... culesesé unu frumosu buchetu de flori selbatice.

Alexandru se redicā ganditoriu... ingrijiatu... tacutu si cu totii ne urmaramu calea spre Manastire.

Vântulu incetăse. Norii se resfirasé. Ospetii ne acceptău la mēs'a comuna. Nepretiuit'a mea matusia sarutându-me me privi cându pe mine cându pe Alexandru multiemiu-i de amabilitatea ce avusesé de a ne conduce la Manastire.

La mēsa venii in façi'a lui Alexandru. Elu eră puçinu căm palidu si posomoritu. Densulu evita de a-mi întēlni privirile. Nu sciu pentru ce o facea acést'a.... Din partemi eram emotionata si contrariata de atitudinea s'a. — Nu potui mănca. Incungiurăi de-a fi observata, ocupându-me de o be-trâna dama ce eră alaturea mea....

Las' se urmeze aici dōue din inspiratiunile starei in care se află anim'a mea in aceste momente.

DE CE SE SUFERIMU?

(Dupa Hugo)

Cându cu-ale tōmnei frundie
Si lutulu nostru se va perde, —
P'ânger, suspine, ce le 'necamu
Vai! cine ôre ni le va crede?..

Unde ne ducemu, se pōte spune?
Ce-acceptamu inca, pōtemu noi sci?
Nici servitutea, nici chiar 'splendōrea
Cursulu vietiei nu-lu potu opri.

Dorin.u unu bine, far' a-lu atinge,
Pentru-o chimera — eternu suspinu...
Pe cându lasamu in vanu că se trēca
Dîlele care nu mai revin! —

Māne câmpulu vietiei vēntu-lu va bate
Si tinereti'a se va pālî;
Si-atunci speranti'a ce ne-abandōna
Stinge-a vietiei triste faclii.

O NÓPTE LA MANASTIREA HOREZU.

In tacerea noptii, cându sântulu locasiu
La nici o durere nu pareá partasiu,
Cându blāndeles teles versá lacrimiori
Ce lucescu in diua pe fragede flori,
Lun'a preste dealuri aparú marētia
Si veghiā voiōsa pâna-'n deminētia, —
Trist'a mea privire pe valea-'nverdita
Rataciā catându-o fiinti'a-mi iubita....
— Stele, luna, ventulu le iā-'n-alu seu sboru:
Te-a mișcatu pe tine, angeru ce adoru,
Vecinic'a-mi cāntia... profundulu amoru!?"

(Va urmă.)

PAULIN'A C. Z. ROVINARU.

PRIVIRE ASUPR'A LITERATUREI ROMÂNE.

(Urmare.)

La 1816, Georgiu Lazaru, mersè se se asiedie in ruinele manastirei Sântu Sav'a din Bucuresci; deschise aci cursuri de matematica si filosofie in limb'a nationala si amestecându in studiulu sciintieloru, suvenirele vechiei patrie, aretà scolariloru sei originea Româniloru si-i readuse la iubirea vechii limbe latine ce o vorbiâu Români in tîmpulu libertatii loru. — In cursu de cinci ani, elu formà vre-o douadeci de discipuli plini de entusiasmu, ce se respândira in Tiér'a românesca cu scopu de a urmá si intinde, fie-care prin profesiunea s'a, lucrulu patrioticu alu invetiatoriului.

Acésta mişcare literara nu fû straina resculari nationale alui Vladimirescu, si dupa mórtea stralucitului patriotu, dupa inturnarea domailoru pamenteni, limb'a romana recapatà unu sboru puternicu, cá si o planta plina de viétia dar' lungu tîmpu coperita de inundatii!

In scrierea intitulata: Plângerile României, Paris Mumuleanu, ataca pe Fanarioti prin euergeice inspiratii; Beldimanu, in Sângerós'a tragoedie, face o descriere dorerósa despre resculara Moldo-României; Asaki uréza pe Moldov'a renascúnda; Ionu Vacarescu cânta, cá odinióra in Greci'a Anacreonu.

Reinvierea poteriloru intelectuale devine o fericita prevestire despre reinvierea politica; cá-ci scrierile literare nu suntu la unu poporu numai desierte jocuri a le spiritualui, ci din contra, ele suntu espresiunea vietiei s'ale. — Marirea séu descrescerea literaturiloru mergu totu intr'o linie cu marirea séu caderea imperiiloru. ¹⁾

Georgiu Lazaru (1779 - 1832), se nascù la Avrigu in Transilvani'a, — Ne-a remasu dela acestu invetiatu unu Cursu de matematica dupa Volf si unu Cursu de filosofie dupa Kantu.

Intre discipulii lui Georgiu Lazaru, se distiuse mai cu séma Ionu Eliade Radulescu. Nascutu dintr'o familie originara din Têrgoviste, Eliade a fostu crescutu cá toti contemporanii sei in cultur'a limbei elene. — La veairea lui Lazaru, elu parasi retoric'a si poesi'a greca, si merse se invetie sciintie mai intine si mai inalte dela profesorulu nationalu. — Dupa mórtea lui Lazaru, Eliade inpotriv'a vointiei parentiloru sei 'lu inlocni in ruinele Santului Sav'a, unde esercità fara nici o recompensa materiala profesoratul in tîmpu de siese ani.

Concentrandu-se deci pe viitoriu in vechile ziduri ale manastirei, Eliade chiemà pe compatriotii sei a se regenera prin studii, a recascigá limb'a stramosiesca spre a aveá drepturi la libertatile loru. — Lucratoriu neobositu, predá mai multe ramuri de sciintie; dela gramatica, geografie si istorie, pâna la retorica, logica si matematic'a inalta.

Pentru a inlesni acestu din urma studiu, elu traduse pe autorul Francoeur, si inzestrà limb'a româna cu termeni tehnici in conformitate cu acésta sciintia. — Poetu alesu, pe câtu si matematicu invetiatu, elu reproduceá in versuri românesci scrierile lui Byronu, si mai multe meditatie de ale lui Lamartine, si inavutiá cu poesii originale literatur'a renascúnda.

Eliade --- nascutu la 1802, moritu la 1872 Apr. 27, — este unulu din cei mai mari ómeni a veacului XIX-lea. — Pentru Români'a este celu mai mare poetu. (Sburatorulu, La Schiller, Suvenirea) celu mai mare traducatoru alu Autoriloru straini (Mazepa, Marino Faliero dupa Lord Byronu, Meditatie dupa Lamartine...); unulu din cei mai distinsi filologi, celu mai profundu literatu si filosofu si unulu din cei mai ardietori patrioti. — Acestu mare omu nu immortaliséza numai véculu seu, ci tóte vécurile viitoare 'lu voru primí cu veneratie in sênu lu loru. — Eliade luptà pentru a ne dá o limba pura, materna, o literatura fecunda, o ecisistenta infloritóre.

Suferintiele, adversitatile sórtei, imposibilulu, nu furá in stare se-lu întórca dela maretulu scopu ce-si propusesè pentru regenerarea limbei si culturii române.

Reusi a isgoni slovele chirilice din Alfabetulu nostru, pe cari le inlocui cu litere latine: Curierulu românu, Curierulu de ambele sexe, Echilibrulu între antitese, Cursu de poesie generale, Satire ale Epocei, Traduceri dupa Lord Byronu, Lamartine, V. Hugo etc., scrise tóte in limb'a nationala si cu litere latine suntu espresiunea Geniului seu ecstraordinaru.

Nici unu omu in epoc'a s'a nu fû asia de versatu, asia de luminatu, asia de indrasnetiu, in tóte ramurele cugetarei omenesci!

Români'a recunoscatóre i redicà o statua, dandu-i cu cea mai justa ratiune titlulu de: „Parintele Literaturii române.“

Eliade, cá ori ce geni ecstraordinaru, ar' meritá o biografie a parte, unde se se zugravésca tóte fazele vietiei acestui mare omu care concentra in sine cele mai inalte calitati ce spiritulu umanu póte se insusiésca.

Voiti a-lu vedea cá poetu?... Cetiti Sburatorulu! Cá fabulistu?... Cetiti Vulpea si Corbulu, Foile si Carbunele! etc. — Cá filosofu?... Echilibrulu între Antitese, ve va dá indestula lamurire despre poterea cugetarei s'ale! — Cá teologu?... Biblicele suntu espresiunea geniului seu puternicu si isvodoru de mari conceptiuni! — Cá satiricu? Maciesiulu si Florile, Cânteculu Ursului etc. suntu bucati ce Oratiu si Boileau n'aru potea se le privésca fara a remânea pe gânduri! — Ce voiti dar'?... si cum ati poté judecá pe unu omu asia de mare de câtu cu respectu si admiratiune?!...

Pe cine nu a rapitu óre simplitatea, dulceti'a si naturalulu versuriloru urmatóre din stralucit'a s'a balada: „Sburatorulu.“

¹⁾ Regnault.

„Vedi mama ce me dóre! si peptu-mi cum se bate,
Multimi de vinetiele pe senu mi se ivescu;
Unu focu se-aprinde 'n mine, recori me iáu la spate,
'Mi ardu busele mama, obrazi-mi se palescu!“

„Ah! anim'a-mi svâcnesce si sbóra dela mine!
'Mi cere... nusi ce-'mi cere! si nu sciu ce i-asi dá;
Si caldu si rece, uite cá 'mi furnica prin vine;
In brație n'amu nimic'a si par' cá amu cev'a.“ etc.

Stanti'a intitulata: „La Mari'a,“ ce o reproducem aci, e unica in literatur'a româna intre genurile de poezie de-a semenea natura:

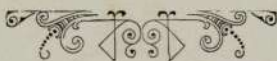
„LA MARI'A.“

„In apogeulu nóptei, in concentrarea 'n sine,
Cu candel'a 'nainté cându rogi pe Domnedien.
De vréi se scii atunci'a cev'a si despre mine,
Intórce-te, si umbr'a din urm'a t'a suntu eu!“

Ce imagine vie! a unui amoru pâna la exaltare!...

(Va urmá.)

A. G. DRAGHICESCU.

NOTIUNI DE ECONOMIA DOMESTICA.

(Urmare.)

3. Pastrarea.

Pentru cá se precepemu mai bine, ce insemnéza a pastrá, trebuie mai întâiu se facemu deosebire intre lucrurile de trebuintia si între cele de neaperata trebuintia, între trebuintiele adeverate si între cele inchipuite. Trebuintiele adeverate si-le póte omulu usioru indestulá, éra cele inchipuite nu, pentru-cá gândulu omului desiertu este totu-de-a-un'a îndreptatu spre dorintie si pófte desierte, ce nici odata nu se potu realisá, macaru de ar' dispune de comorile lui Iovu séu ale lui Cresus; de aci resulta in omu unu golu si o nemultiemire cu sene si cu starea in care se afla, care causéza astfeliu nefericirea lui. Omulu remanendu credinciosu naturei este totu-de-a-un'a in stare a tineá in ecuilubru vointi'a cu potinti'a; indata ce s'a conturbatu acestu ecuilubru fiindu mai larga sfer'a vointii decátu a potintiei, germenile nefericirii a resaritu si cresce vediéndu cu ochii in raportu cu depar-tarea de cerculu potintiei.

Dar' se vorbimu cev'a mai concretu. A se retiené cine-v'a dela unu lucru care-i este de neaperata trebuintia numai pentru-cá este scumpu si din potriua a luá unu lucru, care nu-ti este de neaperata trebuintia, numai pentru-cá este eftinu, ace'a nu insemnéza a pastrá si a economisá. Inse mai bine credu, cá ne va lamuri aci cuvintele nemoritoriului V. Franclin, acest'a díce in unu almanachu alu seu: „Éca-ve toti adunati dinaintea unei licitatiuni publice de bagatele si curiositati preçióse. Aceste le numiti voi bunuri, inse de nu veti deschide bine ochii de aci voru curge rele pentru voi. De vei cumperá ace'a ce-ti este de prisosu

numai cá este eftinu, nu vei întârdiá a vinde ace'a ce-ti este de lipsa pe unu pretiu bagatelu. Cugeta totu-de-a-un'a inainte de a face o cumperatóre eftina. Pentru-cá amu vediutu multi rui-nati numai pentru-cá au cumperatu prea eftinu. Si apoi este o mare nebulie a chieltui cine-v'a banii spre a cumperá o caintia amara. — Stofele de matasa, atlasele si catifelele stíngu foculu din vatra si mesele scumpe lasa testamentu slabu. Amu ajunsu acolo, cá avemu mai multe trebuintie ma-iestrite, decátu de cele naturale. Prin aceste stravagantie si alte asemenea ómeni avuti si alesi au ajunsu la sapa de lemnu si astfeliu au fostu nevoiti a alergá pe la acei'a, pre cari mai nainte îi despretiuiá, cari inse prin silintia si pastrare si-au facutu averi si vaza. Voi cugetati cá puçini ceaiu séu cafea, câte unu paharu de vinu séu de bere, cându si cându câte o bucatura mai buna si câte o mica petrecere nu potu avé urmari vatematóre, inse aduceti-ve aminte, cá puçinulu repetatu de multe ori, face multu si déca totu iái din sacu si de pusu numai pui, ai se dái curéndu de fundu. Feriti-ve de chieltuelele cele mici mai multu cá de cele mari, pentru-cá aceste suntu mai rari, éra cele mici mai la totu minutulu. Si apoi o crepatura mica este destula cá se innece o corabie.“ — Fára a mai comentá aceste frumóse cuvinte, credu cá au fostu destulu de intielese si de convingatóre, cá se faca pe fie-care economá a cugetá seriosu asup'r'a valorii loru nedisputata si a o silí se faca totu-de-a-un'a distinctiune între lucrurile de trebuintia si de neaperata trebuintia in economi'a casei, déca vrea se pórté cu demnitate numele de economá si gospodina harnica si casnica.

Cele mai mari chieltuieli le cere mâncarea nóstra, de ace'a bun'a economá, trebuie se iá punctulu acest'a in cea mai seriósa si mai de-aprópe considerare. Nici odata se nu cumpere lucruri de mâncare in cantitati prea mari numai din cauza, cá suntu mai eftine atunci'a cá altadata si mai alesu de acelea care nu se potu pastrá pe mai multu tîmpu. Cumperarea in mare este numai atunci economica, cându este cu potintia ale pastrá pe mai multu tîmpu fâra a pierde din bunatatea loru, pentru-cá in casulu contrariu folosulu cumperarii eftine se ecuilibréza si de multe-ori se precumpenesce prin stricarea séu pierderea ce o suferé precum si prin ace'a cá devinu nesanatóse.

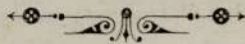
In privinti'a imbracamintei póte fórte multu crutiá o femeia harnica, déca scie croi si cósá. Stofa ce o cumpera spre scopulu acest'a se fie întâiu de tóte durabila séu trainica, desí este póte cev'a mai scumpa, pentru-cá ea devine eftina prin lung'a intrebuintiare fâra a deveni nefolositóre. Pe lângá acestea se se preferé la o materie totu-de-a-un'a colórea aceea, care nu se cura (nu se duce) asia usioru, care e mai lesne de spalatu si care e mai acomodabila etátii casniciloru.

Laud'a si valórea cea mai mare a unei femei nu póte fi alt'a, decátu atunci'a cându póte lucrá ea sêngura materi'a de haine ce o pórtá si cându 'si tine de fala a purtá haine lucrate de mân'a

ei fără a se luá dupa atâtea capritie ale modei si ale credințioselor ei cliente. Introducerea si imbrașierea industriei casnice este de cea mai mare insemnatate la unu poporu si cu deosebire la noi Români, unde dispunemu de atâtea produse crude. Si déca si-a câscigatu vre-o regina când-v'a merite nedisputate si neperitóre pe tóte terenale pentru binele poporului de sub sceprulu seu, atunci ne felicitamu a numi aci cu mândrie pre august'a si grațios'a Elisavet'a, prim'a regina a României, care își ține de fala a purtá haine românesce lucrute chiar' de delicatele ei mâni si care prin ingeniositatea, bunavoinț'a si iubirea ce o pórtá catra poporul acelu, care pâna mai ieri alalta-ieri erá subjugatu de alte popóre cotropitóre, a luat sub patronagiulu si ingrigirea ei incuragiarea industriei casnice la Români.

Déca cum-v'a mam'a n'a avutu norocirea se cunósca industri'a casnica spre a scóte din ea cele mai insemnate folóse, atunci se se ingrigiesca si se-si tiena de cea mai sânta detorintia a ei, cá celu puçinu co, fi ei se nu fie nici decum lipsiti de acést'a. Cu deosebire copilele se scie impleti feliu de feliu de impletituri, se scie peptená, tórce, indrugá, tiese, croi, cóse s a si prelânga tóte acestea mai de neaperata lipsa este cá ele se scie si puçina carte, adeca se scie celu puçinu ceti, scrie si socoti. O mama, care a inzestratu pe fiic'a-s'a cu astfelu de lucruri frumóse si necesare, se scie cá i-a lasatu celu mai pretiosu matrimoniu din lume, ce-lu póte lasá o mama fiicei s'ale.

(Va urmá.)

I. Dariu.

NUMERII 76 si 77.

— Naratiune istorica. —

(Urmare.)

— Machallah! asiu strigá cându asiu fi persu, noroculu incepe se-ti surida! díse Mazuchelli rí-díndu catra tenerulu seu cunoscutu, candu se intelnira in unu anghiu alu salonului. — Ei fura de totu surprinsi, candu audira cá te-am recomandatu de unu scrietoriu esceleatu si acuma abia potu veni cá se capetu multiemit'a cu carea-mi detoresci.

— Fii securu si convinsu de sântiementele celei mai cordiale multiemite din parte-mi! díse Steinheil strigându cu intiuaitate man'a majorului. Dara, Ddieulu meu! adause junele, me cuprinde cá unu fiuru, cându cugetu, cá ce a-si fi facutu, déca ar' fi demandatu cá se-i aducu opulu, despre care erá vorba.

— O muiere, unu opu despre sciintia de aseidiu? Ce cugeti? intrebá ridíndu majorulu. Si déca chiar' se intemplá asia cev'a, ne puneámu ambii pre lucru si erámu in stare se facemu cev'a cátu bunu, cátu reu. Déca nu erá atátu de genialu, dupa cumu 'lu scrisesemi anticipative, erá vin'a mea, care l'amu aflatu atátu de bunu fora de a meritá. D-t'a in totu casulu erái afora de ori-ce periclu.

— Eu 'mi voiu dá nisuinti'a, voiu studtá dí si nópte, cá se potu face ace'a, ce ai binevoitu a anticipá cá gat'a! díse junele dupa o pauza. Pâna atunci me consideru cá restantieru, si pentru mine ar' fi in adevéru torturatori, a nu fi aievea ace'a de ce me crede bun'a mea domnitória.

— Ba draci! esclamá Mazuchelli zimbíndu ironice si de diumetate intristatu. D-t'a ai o consciintia atatu de poteraica, cá si cându te-ai fi confirmatu ieri séu alaltaieri. Eu credu, cá campanea va tēmpí nitielu sensibilitatea acestei pelitie sufletesci, si nu vei avé ocaziune a te bolnavi de unu reumatismu fisicu. E o adevérata fericire pentru d-t'a, cá nu ti-ai alesu carier'a de diplomatu séu curteanu, cá-ci nu ai scapá nici cându de torturile consciintiei. Pentru astadata iértá, cá m'am interesatu prea cu caldura de d-t'a.

— D-t'a me cunosci reu, domaule majora, déca me tieni de nemultiemitori! esclamá Fedoru cu caldura, prindiendu man'a acelu'a. Eu sēmtiu in mine unu ce rusinatoriu, cându sciu cá bun'a mea domnitória me tiene mai bunu decátu cum sum; si cá eu meritu chiar' grati'a de carea m'am impartasitu. D-t'a poti se aibi dreptu, cându afirmi, cá noi prin vointia tare potemu se reparamu gresiel'a, mic'a insielatiune, carea am comisu-o, si chiar' acest'a e firmulu meu propusu.

— Vedi asia, junele meu amicu! 'lu intrerupse majorulu. O insielatiune nevinovata, o mintiuna din necesitate incéta a fi reu, cându omulu dupa ace'a 'si dá nisuinti'a a repará reulu. Numai scopulu ce ni-lu propunemu se nu fie reatatiu, cá-ci atunci nu trebuie se cautamu prea cu ingrigire mijlócele spre ajungerea lui. Se trecemu dara la unu altu obiectu! D-t'a mergi asia dara la Suwarow, acolo sum si eu dispusu, eu am cerutu in adinsu acést'a. Betranulu vulpoi, asi voi se invetiú a-lu cunósce in mijloculu trupelorú s'ale si me bucuru inainte de acést'a — Apropo! Noi potemu caletori la olalta. — Asia dara? — charmantu! Eu am o podoroșna (biletu de posta), d-t': inca ai; prindemu laolalta si caletorimu inca odata atátu de iute si bine. De cele necesarie pre cale me voiu ingrigi eu. Eu voiu procurá tóte — de sene se intielege din pung'a mea. — Eu chiar' amu bani si nu m'amu indatinatu a fi sgarcitu in casuri de atare. — Nemicu, nemicu! Nici o scusa. Eu sciu din esperintia, cá cu soldulu de tenente nu poti face mari sarituri. D-t'a esci óspele meu de caletoria. Eu vréu se jocu pre scutitorialu, pre mentorulu d-t'ale, eu iubescu pre ómenii teneri si temperamentulu meu vialu, mi-a cascigatu totu-de-a-un'a amici intre ei. Pre unulu séu pre altulu, care mi-a placutu, lu-am luat sub scutu si lu-am consideratu asia dicúndu cá pre unu fiú alu meu, adeca pâna cându m'a ascultatú si s'a increditú in mine.

— Oh! esclamá Fedoru cu caldura, te asecuru, cá totu-de-a-un'a voiu pastrá increderea faciá de d-t'a d-le majoru. Unu barbatu asia liberalu si asia nobilu cá d-ta, care se intereséza asia de

tare de unu necunoscutu, pôte se pretinda pre dreptulu incredere si ascultare dela clientulu seu.

— D.-t'a esci teneru si cunosci inca puçinu lumea! respunse majorulu clatiindu din capu. Chiar' façia de cine amu fostu mai cu bunavointia, de ace'l'a amu fostu mai tardiu desconsideratu si nebagatu in sêma. Serviciulu prestatu e o placere, adese inse si pecatu.

Nemultiemitoriulu cauta in totu tempulu oca-siune cá se sgudue si frânga relatiunile bune. Din norocire inse atari casuri nu suntu totu-de-a-un'a, si in urma, amiculu mieu, eu sum unu patronu betranu si bunu la anima, care atari necioplituri si necalitari nu le prea iau la anima. Cându afiu pre cineva façia de care am fostu bunu, carui, precátu mi-a statu in putere, i-amu facutu bine si i-amu servitu de radînu si scutu, cá me parasesse cu usiuratare, dupa cumu sbóra paserea de pre unu ramu pre altulu; — am cugetatu intru mine: pasa! dute! esci unu omu, si cugetulu omului e totu-de-a-un'a nestatornicu si schimbatoriu. Cine scie déca asiu fi facutu eu mai bine decâtu dênసు!

— Acést'a trista sententia nu vei trebui a o enuntia façia de mine! esclamá Fedoru cu caldura. Eu speru si credu cá totu-de-a-un'a pentru nobil'a-ti anima si bunavointia voiu fi in stare, nisuindu-me din tôte poterile, a-ti fi recunoscatoriu si a-ti respunde cu asemenea, facîndu-me demnu si mai departe de increderea d.-t'ale.

— Bine! dise Mazuchelli fixandu cu privirea pre june. Eu primescu nerevocaver'a-ti promisiune carea mi-o dai. D.-t'a scii, cá eu nu amu pusu ceva pretiu pre mic'a placere, ce ti-amu facutu. D.-t'a sênguru esci, care i-ai datu insemnatarea, 'mi multiemesci si-mi promiti aplecare, incredere si ascultare. Asia ceva nu e lucru comunu, eu 'lu pretiuescu tare si me voiu nisuf a te convinge in fapta despre cele ce-ti vorbescu, cu acést'a fia incheiata legatur'a amicitiei nóstre, si eu speru, cá nu va remané fora fructe. Nu de ori si cine m'amu apropiatu asia cu incredere, asia de usioru, si nimene nu m'a primitu la prim'a vedere asia cá d.-t'a, din care cauza in casu ce m'asi insielá, dorerea mi-ar' fi dupl., si d.-t'a scii cuvintele fiului pecatului: amicitia frânta si inimicitia de mortu au acel'asiu intielesu.

Dupa ce Fedoru asecurá cu tóta caldur'a pre majorulu, care pareá a se interesá atátu de tare de dênసు, de amicitia si devotiune, se despartira statorindu ór'a la care se pornésca in diu'a urmatória pre cale catra loculu destinarei loru. — In diu'a urmatória cându intrá Fedoru in cuartirulu majorului, fú surprinsu de pregatirile facute pentru caletoria. Nemicu nu lipsia din ce'a ce poteá se le face caletoria comoda si placuta. Aci se vediu indata, cá dispune unu omu care a caletoritu multu: totulu precugetatu, totulu procuratu fora a intre-lasá ceva. Mazuchelli nu ingrigi sênguru pentru propri'a-i comoditate; Fedoru aflá tôte in duplu cumperate: coçoce, vinuri, viptuale de tóta speci'a se vedeáu si pentru elu chiar' in ace'a mesura com-

putate si de ace'a-si calitate, cá si pentru majoru. Cându Mazuchelli aretà cu vioitiunea unui italianu junelui seu amicu, tôte provisiunile procurate, dintre cari unele eráu de o elegancia deosebita si de o intocmire de totu artificiosa, ecplicându-i usulu si azomodarea loru, observá Fedoru cu sfiela, cá elu nu e in stare numai decâtu se reintórne majorului partea cadietória pre dênసు, dara negresitu in celu mai scurtu têmpu se va intemplá ace'a. Majorulu pareá a ascultá cu neplacere observatiunea, elu fece semnu junelui seu amicu se taca si cá déca in adeveru 'lu iubesco se incungiure pentru totu-de-a-un'a a-i amentí ceva despre acést'a. I dise mai departe junelui, cá elu nu pune pretiu pre banu, ci-lu considera cá unu midiuocu necesariu, fora care nu póte trai omulu; a spendá pentru unu amicu e o placere pentru dênసు, chiar' cându ar' vení casulu care nu iérta crutiare in bani. Déca va vení vr'odata in perplesitate de bani, observá elu, zîbindu, va incercá a-si asecurá unu creditu la Fedoru precátu s'ar' poté de mare façia de soldulu unui tenente. Puçine óre mai tardiu ambii amici se afláu intr'o sania comodu arangiata pentru o cale lunga si-si luará recreati si voiosidireptiunea catra Sud-ostu.

In vietia-i inca nu intreprinse Fedoru o caletorie asia placuta. Elu invetiá a cunósce in soçulu seu de caletoria unu barbatu, catra care din dí ce mergeá sêmtiá mai mare atragere si iubire.

Unu umoru si vialitate necurmata. — Mazuchelli i nará despre aventurile s'ale de caletoria, resbelu si amoru si Fedoru nu se uria alu ascultá. De ce n'a vediutu, petrecutu si gustatu tôte acestu barbatu? Elu fú in Angli'a, Franci'a in tier'a turcésca si Itali'a acasa, cunosceá datinile fie-carei tieri precum si placerile de cari se bucuráu popórele de sub diferite zone. Órele pentru cunoscutulu nostru june treceáu cá minutele, dílele cá óre in societatea amicului seu. Câte odata audiá Fedoru din gur'a acelui'a moduri de vietia si maxime, cari nu pareáu a fi amesurate legiloru unei stricte morale, dara junele privia intrênsulu unu omu alu lumei, care isi culesse cunoscintiele mai multu din esperientia decâtu din teoria.

Mazuchelli devenia câte-odata seriosu, tonulu si-lu schimbá la momentu, facîndu pre june atentu intocmai cá unu parinte, dupa cum diceá elu, la cursele, de care sênguru, cá omu de esperintia, nu a scapatu. Prin petreceri de atare natura, prin ingrigirea si amicabilitatea s'a aduse lucrulu acolo, cá Fedoru invetiá a cunósce si considerá pre amiculu seu mai betránu cá unu modelu pe calea vietiei de lupte, si cându sêmtiulu seu de dreptate, in momentulu cându cugetulu seu erá liniscitu si mai atentu, i spuneá, cá in un'a seá alta priviutia ar' poté face cev'a observari in respectulu moralitatii mentorului seu, nu o faceá, ci atribuia acést'a sângelui seu italianu si poleiturei unui omu ámblatu in lume.

Calea o percursera amicii cu intiela, caletoria de diumatate dí mai aveáu cá se ajunga la castrulu rusu, care erá asediatu in giurulu fortare-

tiei turce Ismailu. Steinheil de-abia apuca se ajunga acolo, pentru elu numai vialitatea lui Mazuchelli facea uritiós'a cale mai scurta. Drumulu ducea pre unu siesu estinsu, care acoperitu cu nea infaçisiá ochiului unu tablou monotonu si care nu presentá pentru vederea obosita altu-cev'a, decâtu câte unu satuletiu seracu si câte o padurice de mesteacanu cá puncte de repausu. Drumulu in sene reu si fàra fundamentu, devenise si mai reu si anevoiosu prin urmele facute de carale de povara si de carale de tunuri.

Ei eráu aprópe de castru. Ací li se infaçisiá unu tablou variatu si nu strainu pentru ochiulu de soldatu. Patrole de inspectiune se crucisiáu din tóte partile, satele tóte eráu pline de cavaleria, cu iutimea fulgerului galopáu ordonantii spre locurile destinate, ici coale se vedeáu alergându in cursulu celu mai repede alu calilor grupuri de casaci. Ei nu eráu mai departe de castru decâtu cale de o óra, chiar' se vedeá fumulu focurilor, in dereptulu carui'a cá dupa unu valu suriu luciáu vèrfurile mosieelor, precum si minaretele ornate si semilune aurite.

— Cãii miei nu mai potu merge! strigà deodata cocierulu, dupa ce mai biciuí din tóte poterile pre bieteale animale. Trebuie se-i lasamu se resude baremi o diumetate de óra, nisce apa rece inca i-ar' poté recreá.

— Bine! response Mazuchelli cu viotinne. Abate dar' din drumu mèi fratióre, pedísiu colo pe câmpu. Eu vedu acolo o crâsima unde chiar' deca nu s'ar' aflá alt'cev'a tí se voru odíchni cáii si pentru tene se va aflá celu puçinu unu pocalu de vinarsu bunu. Pentru acea, odata! fa cá se ajungemu câtu mai iute acolo.

In câte-v'a minute percursera mic'a distantia si sani'a stá dinaintea unui birtu miserabilu. Edificiulu erá de lemnu, lãnga care se mai aflá nescel superedificate care nu dáu unu aspectu prea atragatoriu. In ceste din urma eráu legati doi cáii lãnga cari jaceá lungitu unu casacu betrãnu.

Strainii parasira in graba sani'a si intrara in launtru. Acest'a erá unulu din cele mai misere birturi din aceste tiènuturi. Intregulu locu de repausu erá o singura chilã, in care se inveluiá fumulu cá unu nuoru, si nu aveá altu locu de esítu decâtu o spartura prin acoperisiu si cându se deschideá usi'a. Unu anghiu micu in partea interióra a chiliei se distingeá prin ace'a, cá acolo se afláu nescel icóne de ale sãntiloru, de sene se intielege cá nu modele de arta, acatiate pre parete, care de fumu si aburi capetara o colóre bruneta intunecata. In acelu coltiu erá intinsu unu invelitoriu de inu trasu preste nisce fènu, de sene se intielege cá invelitoriulu nu va fi fostu mai curatu decâtu insasi chili'a. Unu rusu betrãnu acoperitu cu unu cocuju de óie se pareá a-si dormi pre acel'a somnulu de dupa prãndiu. De óre-ce dènsulu aveá o caciula pre capu, care i acoperiá mai diumetate faci'a, puçinu se poteáu cunósce trasurile lui.

— Acum mamutia, díse Mazuchelli catra betrãnu birtasítia cu ochii turburati si de unu es-

terioru nu prea placutu, carea erá ocupata la focu, ce se póte capetá in elegantulu teu birtu cev'a bunu de mancatu? Avé-vomu cev'a de gustare?

— Chiar' nemic'a, cumetre, deca nu-ti aduci cu tine cev'a, response cu nepasare betrãnu fàra se fi fostu câtu de puçinu conturbata in lucrulu seu de vorbele majorului.

— Acést'a in adevèru e tare puçinu, observà majorulu zìmbindu, dar' cev'a se va aflá totusi.

— Eu ve spunu, cá nemic'a! si érasì nemic'a! celu puçinu pentru voi; continuà betrãnu cu indiferentismu. Totusi stati! cev'a se afla... Unu pocalu de vinarsu escelentu de Moldov'a.

— Cu asia cev'a suntemu provediuti! díse Mazuchelli. Cev'a m̀ncare calda, cev'a supa acé'a ar' fi ce dorimu. Ah! betrãna, tu prepari aici o supa de pesce, care e chiar' m̀ncarea mea. Acést'a vomu m̀ncá-o noi! noi!

— Nici nu cugetati la asia cev'a! Acést'a e destinata, si pentru o a dóu'a nu suntu alti pesci in casa, response betrãnu.

— Destinata? neglióba! esclamá majorulu. Noi avemu bani si apetitu! Cine vine mai antãiu.

— Acel'a m̀nca mai antãiu! 'lu intrerupsè betrãnu. Asia se fie! Cel'a colo — ea aretà spre dormitoriu — a venitu mai antãiu si elu trebuie se manãnce mai antãiu.

— Casaculu? séu ce e? intrebà majorulu. Dà-i lui vinarsulu si nóne sup'a, cumetra! Pentru strengariulu acel'a e cu multu mai potrivit vinarsulu decâtu sup'a.

— Se fie, inse nu merge! la mine tóte trebuie se mérga in ordine! esclamá betrãnu.

— La draci! nu-mi face atâtea vorbe betrãna, esclamá necagitu Mazuchelli. Pune-ne sup'a pre mésa séu íti restornu cas'a cu susulu in josu. Noi suntemu ofiçieri, cari tocmai venimu dela Petrupole si mergemu in castrulu generalului Suwarow.

— Si cari se invetie dela acel'a, ce e ordinea si cuveninti'a, deca n'au invetiatu-o in Petrupole! Resunà o voce aspra de-odata din gramad'a de fènu.

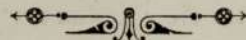
Mazuchelli si cu Fedoru 'si indreptara privirile spre coltiulu cunoscutu alu chiliei. Ei vedura cá betrãnu s'a desceptatu si se redicase de diumetate si cascându 'si frecá ochii. Erá unu betrãnu cá la 60 de ani, de statura midiulociu, fisonomia severa si peru de diumetate caruntu.

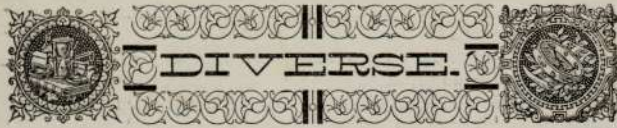
Caletorii nostri fura binisioru frapati audíndu moral'a propusa cu atãt'a resolutia si linisce. Ei privira mai multu tẽmpu la betrãnu, care pareá a nu se pré interesá de ei, ci continuá mai departe a cascá si a-si frecá ochii plini de somnu. Situatiunea-i erá atãtu de comica, încãtu Mazuchelli dupa câteva minute erupsè in unu rísu cu hohotu. Prin acést'a atrase asupr'a-si atentiunea betrãnului, care acum'a i privi mai multu tẽmpu si respunsè lui Mazuchelli cu unu asemenea rísu.

(Va urmá.)

(Wachsmann.)

I. Tanco.

Cronica. Balu in Blasiu. Arareori ni se da ocașiunea a vedea într'unitu in sal'a otelului nationalu de aici, unu publicu atâtu de elegantu si frumosu precum a fostu in sér'a dilei de 11 Faura la balulu filantropicu, datu in folosulu studentiloru miseru in casu de morbu. Unu numeru mare de óspeti straini a onoratu acestu balu cu presentia loru, asia a fostu din Gherla St. Domnu Redactoru N. F. Negrutiu, din Alba-Juli'a famili'a Marciacu si locotenentii Florianu si Hodosiu, din Orestia dómn'a si domnióir'a Corvinu, din Elisabetopole familiiele Campeanu si Vlaicu, asemenea si din orasiile Sibiiu, Teiusiu etc. etc. Deja la 8 óre sal'a erá mai plina de óspeti, si la Ardeleana, cu care se incepuse program'a jocuriloru, amu numeratu la 40 de parchi. Pâna dupa 10 óre publiculu se totu inmultí asia încâtu la Roman'a prima 68 parchi formara dóue colóne. O surrindere placuta a fostu si Quadrilulu primu dupa pauza cu figuri de cotillon, care a placutu si desfatatu multu pe publicu. Secsulu frumosu a fostu in numeru fórte mare reprezentatu parte in costum nationalu parte in toilette de balu. Costumele cele mai frumóse si mai originale le-a avutu domnióirele Matilda Popa, Marciacu si Vitezu — tóte trei cu costumu din Romania. In toileta de balu a fostu dómnelle: Ida Csato (matase créme, trenanta), Maria Popa (matase cafenia), Cleopatra Brendusianu (mat. négra), Mari'a Vancea (mat. négra), Campeanu (mat. négra), Leont. F. Negrutiu (mat. cenusia), Aranyosi (mat. négra), Corvinu (mat. négra), Rosa Munteanu (mat. négra). Dómnelle Rosa Solomon, Deacu, Nistoru, Ordace, Groze, Papiu, Viciu, totu in toileta négra, Dóma'a Benedek (mat. cenusia), Mendel (créme) etc. etc. Domnióirele cu toileta de balu a fostu: Otilia Brendusianu (rosiu), Ida Csato (albu), Domnióirele Vancea (rosiu), Irma Aranyosi (grii), El. Campeanu (albu), R. Vlaicu (creme), T. Corvinu (bordeaux), L. Bian (rosiu), E. Vintila (rosa), Domnióirele Benedek (albastru si albu), Albini (albu), Mendel (albu) s. a.

Petrecerea a fostu fórte animata si de abia in zori de dí ne-amu despartitu, unii osteniti, ér' altii suparati cá a trecutu asia de iute. Venitulu a fostu fórte considerabilu. Dupa informatiunile primite se urca sum'a incasata sér'a la cassa preste 160 fl. c.—

Dlu Dr. I. C. Dragescu (transilvaneanu) actualmente medicu sup. in Constantia, a obtienutu catedra de obstetrica la facultatea de medicina din Bucuresci.

Unu tablou romanescu. Dlu M. Stefanescu domiciliatu in Rom'a, intre alte multe lucrari de arte, a gatitu unu tablou care representa pe Romania candu se întorce triumfatóre dela resbelulu contr'a Turciloru si poterile garante o recunoscu de regatu independentu. Tabloulu este de 5 metri inaltime si e compus cu urméza: Români'a (sub

form'a unei femei) distruge intr'unu ghimpatu stindardulu Turciei, pe care paslesce cu dispretiu, plina de mándrie, ér' cu mân'a stânga infige in pamentu stindardulu României, dându-ne a întielege, cá prin acel'a a biruitu. Pamentulu, pe care pasiesce este plinu de bombe, de flori de primavéra si fluturi in partea stindardului romanu, sub care unu brotacelu anuntia timpulu frumosu; ér' in partea stindardului turcu, terenulu devine din ce in ce mai nasiposu si este plinu de sacrafagi (gândaci negri) etc. etc., sub stindardu se ascunde o bróscă femeii este o barca ancorata, cu care a trecutu Dunarea. Pe malulu Dunarii despre Turci'a se vede unu orasiu in flacari, ale caroru case si giamii suntu ruinate de bombele armatei invingátóre. Pe ceru se vede unu curcubeu, care anuntia incetarea ostilitatiloru, ér' printre curcubeusi de-asup'a curcubeului inaintéza o acuila, care vine se depuna pe capulu Romaniei 6 coróne de stejaru si lauri, fiecare cu colorile loru nationale. Acésta representa pe marile poteri, inse fiindcă intre poterile, cari au recunoscutu independentia si regatulu Romaniei au fostu si Turci'a si fiindcă Turci'a n'are acuila, dl. Stefanescu o reprezenta asistandu si dins'a sub form'a semilunii la spatele aculei ruse. Efectulu in generalu este feericu Dlu pictoru a unitu intr'unu singuru tablou idealulu si realulu. Dupa cum se vede d-s'a s'a inspiratu multu la scóla lui Rubens si a lui Tenier.

In Carpatii sudici s'au descoperitu vine bogate de argintu, antimoniu si plumbu. Vinele acestea mai contiénu inca si arsenicu, cobaltu, chloru-calciu si arama.

Bucurescii se fortifica. Guvernulu românú s'a autorisatu a emite spre acestu scopu renta amortisibila cu 5% pana la sum'a de siese milioane lei — franci.

Hymen. S'au cununatu Dlu P. Dulfu profesorulu la Asilulu Elena Dómnă — binecunoscutu publiculu romanu din scrierile s'ale, cu dsior'a Elena Mateescu profesóra si directóre scólei primare de fete din Bucuresci; — dlu Alexandru Puscaru invetiatoriu in Dobac'a cu dsior'a Rachitia Demianu in Borsi'a. — Fericire neconturbata si vietia indelungata!!!

Bibliografia. — **Manualu de Stilistica** pentru scóele medie si institutetele preparandiale, de Joanu F. Negrutiu profesorulu. Cu aprobarea Comisiunei scolastice archi-diecesane. Acestu opu este aprobatu si din partea Ministeriului de culte si instructiune publica cu datulu 16 Decembrie 1885, nru 48518. cá manualulu de scóla pentru tóte gimnasiile romane. Partea practica fórte bogata a acestui opu — cuprindiédu compositiuni de totu soiulu de acte obveniente in referintiele vietiei sociali — se póte întrebuintia cu multu folosu de catra preoti, invetiatori si alti carturarii romani. — Pretiulu unui esemplariu e 1 fl. 10 cr. si se póte procurá si dela noi.

Leonis XIII Carmina. — Sub acestu titlu a aparutu poesiele Papei Leo in Rom'a, in editiune fórte eleganta. Poesiele le-au arangiatu si ingrigitu de s'au tiparitu profesorulu Jeremia Brunelli, cu concessiunea Papei; venitululu curatu e destinatulu pentru seracii din Udine. Volumulu contiéne mai multe poesii besericesci, suntu inse si de altu genu si tóte aréta, cá auctorulu are fantasia viua si spiritulu poeticu.

Glume. — Insóra-te!... Nu te insurá!

Sum decisu! Am de gându se me insoru! Cu cine? nu sciu inca; dér' am se me insoru. — Ce dáci, bine facu? Se me 'nsoru?... séu se nu me 'nsoru?

— De! sciu si eu! Fà cumu vréi.

— Nu e vorba se facu cumu vréu. Da-mi sfatu.

— Nu te 'nsurá.

— Pentru ce se nu me 'nsoru! — Mi s'a urítu cu sênguratatea. Asi vrea se am si eu cas'a mea, nevast'a mea, copii mei....

— Atunci insóra-te!

— E lesne de dísu insóra-te. Dar' te pomenesci cà nevést'a mea.... cà copii mei....

— Atunci nu te 'nsurá!

— Dar' déca voi avea noroculu se dáu preste o scia cum se cade, descépta, cinstita. Nu e mai bine se me 'nsoru de câtu se umbliu haimaná de demanét'a pâna sér'a.

— Atunci insóra-te!

— Fórté multiemimu. Insóra-te! Lesne 'ti vine d.-t'ale. Te pomenesci cà bagu pe dracu in casa. Mi s'a spusu cà mai tóte femeile cinstite suntu rele. N'amu nici zoru se cautu cértá cu lumínarea.

— Nu te 'nsurá!

— Eil' si mane séu poimane, déca me voiu imbolnavi, cine o se stee langa mine, cine o se me ingriégiesca! Se moru sênguru cà unu câne?

— Insóra-te!

— Da! multiemimu d.-t'ale. Se me 'nsoru! Si Dómne feresce, déca voiu fi bolnavu se remanu sênguru in casa, pe cându domni'a ei va dá fug'a la petrecere.

— Nu te 'nsurá!

— Se nu me 'nsoru cà se nu potu avé si eu fericirea de-a-mi imbratiosia odata copii. Se-mi ajunga starea tóta in man'a nepotiloru si nepóteloru....

— Atunci insóra-te si sférsiesce odata!

— De 'nsuratu e lesne! dér' ce mare chinu o se am si cu copii. Lasa crescerea si invetiatur'a loru câtu are se me costé, déra me gândescu mai tardiu câte detorii o se platescu pentru dênzii

— Nu te 'nsurá!

— Nu intielegi cà mi s'a urítu cu viét'a care o ducu? M'amu saturatu cu amorulu de contrabanda. Asi vré se am si eu monopolulu.

— Atunci insóra-te!

— Cându voiu fi insuratu, adio libertatea, adio barurile mascate si sute de mii de placeri, cà-ci am de gându se fiu unu barbatu cinstitu. Si de, spunu dreptu, o se-mi vie greu de totu cu lançiu de pecióre.

— Nu te 'nsurá!

— Ba da, me 'nsoru. Am gasitu o fata frumosica de totu, pe care am pusu ochii. Are nesce ochi, o gura, o pelitia....

— Atunci insóra-te!

— Se me 'nsoru. Dér' te-ai ganditu d.-t'a ce me facu eu, déca va dá versatulu preste dênz'a, déca va slabí, va deveni sluta? Ce naib'a, sciu cà divorciulu se dobandesce lesne, dér' nu credu se mi-lu acórdé tribunalulu pentru cà nevést'a-mea e ciupita de versatu.

— Atunci nu te 'nsurá!

— Se me 'nsoru, se nu me 'nsoru!? nu scii sênguru ce vorbesci. Eu 'ti ceru unu sfatu bunu si d.-t'a 'ti bati jocu de mine.

— Nu vedi, cà nu scii sênguru ce vréi!

— Eu, nu sciu ce vréu? Ba prea sciu, asi vré si un'a si alt'a si mi se pare, — cum díce Culitia, — cà acum suntu decisu de totu: — ori me 'nsoru.. ori nu me 'nsoru.

— Aminu!

— Unu tieranu... unu magariu. — Unu tieranu care nu mai vediuse spitieria (apoteca) intra intr'una orasiu si se opresce miratu dinaintea unui asemene magasinu.

— Da, ce te uiti cu atât'a bagare de séma? 'lu intrebà spitieriu.

— Me miru, cà ce se-o fi vëndiéndu aici, respunse tieranulu

— Capete de magariu, díce spitieriu.

— Asia... Trebuie se aveti multa vendiare.

— Pentru-ce?

— Pentru-cà eu nu mai vedu aici de câtu unu sênguru capu de magariu.

— **Omu cu minte.** — A. — Miserabilu, am se-ti tragu vre-o câteva cu bastonulu ast'a...

B. — Déca me mai ameninti cu bastonulu 'ti aretu numai de câtu...

A. — Ce o se-mi areti rogu-te?

B. — Spatele.

— **Chibrituri bune.** — Dar' bine, Ioane ce feliu de chibrituri (apriindóre) ai adusu? — Intielegu unulu, dóue trei... totu mai merge cà se fie rele, dar' am cercatu vre-o 20 si nici unulu nu se aprinde.

— Nu se póte, domnule, suntu chibrituri fórté bune; eu le-am incercatu pe tóte si tóte s'au aprinsu.

La croitoriuu fidelu. Unu croitoriu 'si pusé la pórtá o tabla cu inscriptiunea: „La croitoriuu fidelu.“ — Óre-cene trecúndu pe acolo, observà: „Éta croitoriuu fidelu sta pe afara — de buna-séma celu siarlatanulu se afla in casa.“

Deslegarea Gacituriloru din nrii I. II.

I. Violin'a — Scribe'a.

II. Zapad'a — Ometulu.

III. Amorulu — Dragostea.

IV. Ratiunea — Mintea.

V. Passiunile — Patimile.

VI. Echoulu — Resuuetulu.

Bene au deslegatu: Gaciturile I. II. III. IV. si VI. dlu Crucianu Simu; — I. III. IV. si VI. dsiór'a Otilia Puscariu; — I. II. III. si VI. dsiór'a Betta Szabó; — I. II. III. dsiór'a Josefa Mihaly; si dlu Demetrie P. Popoviciu; — II. III. dsiór'a Cornelia Medesianu si dlu George Catana; — II. III. dlu Eugeniu Suciu.

Prin urmare: nevenindu-ne deslegarea nimerita a tuturor gacituriloru dela nici unu abonantu — premiile escrise nu s'au potutu estradá de asta-data.

Gacitura mestecata.

De Elena Negrutiu Campianu.

:a.a +ie.a4e 56ea
5e 704,ia5.a a4 306ea
.â6e .4;i .a 2u 6ia4 53u2e
;e ;04ulu .e 1e 4e3u2e

:a.a +ie.a4e 7e26u
a4 a7ea ;a4u ;e .u7e26u
.â6e 2u 6ia4 53u2e 264u2a
5e 1e ;04e5.i 606;eau2a

:a.a +ie.a4e ;04u
a4 +i 7e12i.u 704,i604u
.â6e 2u 6ia4 53u2e 6ie
.á 5e6i ;ai i2ila lie

I25e ;04u 5i 56ea 5i 7e26u
2e306e2;u a7ea .u7e26u
A6u2i .4e;ele 3e li2e
.a ;e lu16u 104u ;u3a 6i2e

;ili64ie ;0;e5.u.

Terminulu pentru deslegare e 15/27 Martie a. c. Intre deslegatori se voru sortiá carti, icóne si alte lucruri de valóre

Proprietariu, Redactoru respundietoriu si Editoru: **Niculae Fekete Negrutiu.**

Gheri'a. Imprimari'a „Aurora“ p. A Todoranu.